

નવસારી મહાનગરપાલિકા ખાસ્ટિક બાયલોઝ

વિષય : નવસારી મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન દ્વારા પ્લાસ્ટિક બાયલોઝ અને સ્ટાન્ડર્ડ
ઓપરેટિંગ પ્રક્રિયાઓ લાગુ કરવા બાબત.

નવસારી મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન

સૂચના નં. _____,

તા. _____

ગુજરાત પ્રાંતીય મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન અધિનિયમ, ૧૯૪૯ (૧૯૪૯નો અધિનિયમ નં. ૫૯) ની કલમ ૪૫૮, પેટા કલમો (૧૯), (૨૦), (૨૨), (૨૬), (૨૭), (૨૮), (૨૯), (૩૧), (૩૬), (૩૮), (૩૯), (૪૦), (૪૩) અને (૪૮) હેઠળ મળેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને, નવસારીના મ્યુનિસિપલ કમિશનર નીચેના પેટા-નિયમો બનાવે છે જેમ કે:

૧ : વ્યાખ્યાઓ

૧. "અધિનિયમ" એટલે પર્યાવરણ (સંરક્ષણ) અધિનિયમ, ૧૯૮૬ (૧૯૮૬નો ૨૯).
૨. "બ્રાન્ડ માલિક" એટલે એવી વ્યક્તિ અથવા કંપની જે રજિસ્ટર્ડ બ્રાન્ડ લેબલ હેઠળ કોઈપણ વસ્તુનું વેચાણ કરે છે.
૩. "કેરી બેગ્સ" એટલે પ્લાસ્ટિક સામગ્રી અથવા કમ્પોસ્ટેબલ પ્લાસ્ટિક સામગ્રીમાંથી બનેલી બેગ, જેનો ઉપયોગ એવી ચીજવસ્તુઓના પરિવહન અથવા વિતરણ માટે થાય છે જેમાં સ્વ-વહન સુવિધા હોય છે પરંતુ તેમાં એવી બેગનો સમાવેશ થતો નથી જે પેકેજિંગનો અભિન્ન ભાગ બનાવે છે અથવા જેમાં ઉપયોગ પહેલાં માલ સીલ કરવામાં આવે છે.
૪. "વસ્તુ" એટલે વસ્તુ જે ખરીદી અથવા વેચી શકાય છે અને તેમાં તમામ વેચાણપાત્ર માલ અથવા માલનો સમાવેશ થાય છે.
૫. "કમ્પોસ્ટેબલ પ્લાસ્ટિક" એટલે એવું પ્લાસ્ટિક જે ખાતર બનાવતી વખતે જૈવિક પ્રક્રિયા દ્વારા CO₂, પાણી, અકાર્બનિક સંયોજનો અને બાયોમાસ ઉત્પન્ન કરવા માટે અન્ય જાણીતા ખાતર સામગ્રી સાથે સુસંગત દરે વિઘટન પામે છે, જેમાં પરંપરાગત પેટ્રોલ આધારિત પ્લાસ્ટિકનો સમાવેશ થતો નથી, અને દૃશ્યમાન, ઓળખી શકાય તેવા અથવા ઝેરી અવશેષો છોડતું નથી.

૬. "સંમતિ" એટલે પાણી (પ્રદૂષણ નિવારણ અને નિયંત્રણ) અધિનિયમ, ૧૯૭૪ (૧૯૭૪નો ૬), અને હવા (પ્રદૂષણ નિવારણ અને નિયંત્રણ) અધિનિયમ, ૧૯૮૧ (૧૯૮૧નો ૧૪) હેઠળ સંબંધિત રાજ્ય પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડ અથવા પ્રદૂષણ નિયંત્રણ સમિતિ દ્વારા સ્થાપિત અને સંચાલિત કરવા માટેની સંમતિ;
૭. "વિસ્તૃત ઉત્પાદકની જવાબદારી" એટલે ઉત્પાદનના જીવનકાળના અંત સુધી પર્યાવરણીય રીતે યોગ્ય સંચાલન માટે ઉત્પાદકની જવાબદારી.
૮. "સ્થળ" એટલે પ્લાસ્ટિક કચરાના એકત્રિત, સંગ્રહ, રિસાયકલિંગ, પ્રક્રિયા અને નિકાલ માટે વપરાતી જગ્યા.
૯. "દંડ" એટલે આ નિયમો અને/અથવા પેટા-નિયમોમાં સમાવિષ્ટ દિશાનિર્દેશોનું પાલન ન કરવા બદલ પેટા-નિયમો હેઠળ કચરો ઉત્પન્ન કરનારાઓ અથવા કચરો પ્રક્રિયા અને નિકાલ સુવિધાઓના સંચાલકો પર લાદવામાં આવતો દંડ..
૧૦. "ખાધ પદાર્થો" નો અર્થ થાય છે ખાવા માટે તૈયાર ખાધ ઉત્પાદનો, ફાસ્ટ ફૂડ, પ્રોસેસ્ડ અથવા રાંધેલા ખોરાક જે પ્રવાહી, પાવડર, ઘન અથવા અર્ધ-ઘન સ્વરૂપમાં હોય છે.
૧૧. "સંસ્થાકીય કચરો ઉત્પન્ન કરનાર" એટલે કેન્દ્ર સરકારના વિભાગો, રાજ્ય સરકારના વિભાગો, જાહેર અથવા ખાનગી ક્ષેત્રની કંપનીઓ, હોસ્પિટલો, શાળાઓ, કોલેજો, યુનિવર્સિટીઓ અથવા શિક્ષણના અન્ય સ્થળો, હોટલ, રેસ્ટોરન્ટ, મોલ અને શોપિંગ કોમ્પ્લેક્સ દ્વારા કબજામાં આવેલી ઇમારતો જેવી સંસ્થાકીય ઇમારતોના કબજેદારનો સમાવેશ થાય છે.
૧૨. "આયાતકાર" એટલે એવી વ્યક્તિ જે આયાત કરે છે અથવા આયાત કરવાનો ઇરાદો ધરાવે છે અને આયાતકાર-નિકાસકાર કોડ નંબર ધરાવે છે, સિવાય કે ખાસ મુક્તિ આપવામાં આવી હોય.
૧૩. "સ્થાનિક સંસ્થા" એટલે નવસારી મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન
૧૪. "ઉત્પાદક" એટલે ઉત્પાદક દ્વારા કાચા માલ તરીકે ઉપયોગમાં લેવાતા પ્લાસ્ટિક કાચા માલના ઉત્પાદનમાં રોકાયેલ વ્યક્તિ અથવા એકમ અથવા એજન્સી.
૧૫. "બહુસ્તરીય પેકેજિંગ" એટલે પેકેજિંગ માટે ઉપયોગમાં લેવાતી અથવા ઉપયોગમાં લેવાતી કોઈપણ સામગ્રી અને કાગળ, પેપર બોર્ડ, પોલિમરીક સામગ્રી, ધાતુયુક્ત સ્તરો અથવા એલ્યુમિનિયમ ફોઇલ જેવી સામગ્રીના એક અથવા વધુ સ્તરો સાથે સંયોજનમાં મુખ્ય ઘટકો તરીકે પ્લાસ્ટિકનો ઓછામાં ઓછો એક સ્તર હોય, કાં તો લેમિનેટ અથવા કો-એક્સ્ટ્રુડેડ સ્ટ્રક્ચરના સ્વરૂપમાં.
૧૬. "નોન-વોવન પ્લાસ્ટિક બેગ" એટલે પ્લાસ્ટિક શીટ અથવા વેબ સ્ટ્રક્ચર્ડ ફેબ્રિકથી બનેલી

બિન-વોવન પ્લાસ્ટિક બેગ જે ગૂંચવાયેલા પ્લાસ્ટિક રેસા અથવા ફિલામેન્ટ્સ (અને છિદ્રિત ફિલ્મ દ્વારા) યાંત્રિક અથવા થર્મલ અથવા રાસાયણિક માધ્યમો દ્વારા એકસાથે બંધાયેલી હોય છે, અને "નોન-વોવન ફેબ્રિક" એટલે ફ્લેટ અથવા ટફ્ટેડ છિદ્રાળુ શીટ જે સીધી પ્લાસ્ટિક રેસા, પીગળેલા પ્લાસ્ટિક અથવા પ્લાસ્ટિક ફિલ્મમાંથી બનાવવામાં આવે છે;

૧૭. **“પીઈટી અને પીઈટીઈ બોટલ”** એટલે પ્રવાહી અથવા અર્ધ પ્રવાહી ખોરાક અને પીણાંના પેકેજિંગ અથવા સંગ્રહ માટે વપરાતી પોલિઇથિલિન ટેરેફથાલેટ (પીઈટી) અને પોલિઇથિલિન ટેરેફથાલેટ એસ્ટર્સ (પીઈટીઈ) થી બનેલી બોટલ.
૧૮. **“પ્લાસ્ટિક”** એટલે એવી સામગ્રી જેમાં આવશ્યક ઘટક તરીકે ઉચ્ચ પોલિમર હોય છે જેમ કે પોલિઇથિલિન ટેરેફથાલેટ, ઉચ્ચ ઘનતા પોલિઇથિલિન, વિનાઇલ, ઓછી ઘનતા પોલિઇથિલિન, પોલીપ્રોપીલિન, પોલિસ્ટીરીન રેઝિન, એકેલોનિટ્રાઇલ બ્યુટાડીન સ્ટાયરીન, પોલી-ફેનાઇલીન ઓક્સાઇડ, પોલીકાર્બોનેટ, પોલીબ્યુટીલીન ટેરેફથાલેટ.
૧૯. **“પ્લાસ્ટિક શીટ”** એટલે પ્લાસ્ટિકની બનેલી શીટ.
૨૦. **“પ્લાસ્ટિક કચરો”** એટલે ઉપયોગ પછી અથવા તેનો હેતુપૂર્વકનો ઉપયોગ પૂર્ણ થયા પછી ફેંકી દેવામાં આવેલું કોઈપણ પ્લાસ્ટિક.
૨૧. **“પ્લાસ્ટિક કચરા પર પ્રક્રિયા”** એટલે કોઈપણ પ્રક્રિયા જેના દ્વારા પ્લાસ્ટિક કચરાને પુનઃઉપયોગ, રિસાયકલિંગ, સહ-પ્રક્રિયા અથવા નવા ઉત્પાદનોમાં રૂપાંતરિત કરવાના હેતુ માટે નિયંત્રિત કરવામાં આવે છે;
૨૨. **“નિર્ધારિત સત્તા”** એટલે પ્લાસ્ટિક કચરો (વ્યવસ્થાપન અને સંચાલન) નિયમો, ૨૦૧૬ ની જોગવાઈઓ લાગુ કરતી સત્તા અને તેમાં ગુજરાત પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડ, કેન્દ્રીય પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડ અને કેન્દ્રીય પ્રદૂષણ નિયંત્રણ સમિતિ (પર્યાવરણ અને વન મંત્રાલય)નો સમાવેશ થાય છે.
૨૩. **“પ્રક્રિયા”** એટલે કોઈપણ વૈજ્ઞાનિક પ્રક્રિયા જેના દ્વારા પ્લાસ્ટિક કચરાને પુનઃઉપયોગ, રિસાયકલિંગ અથવા નવા ઉત્પાદનોમાં રૂપાંતરિત કરવા અથવા તેને જમીન મા દાટવા માટે યોગ્ય બનાવવાના હેતુથી કરેલ પ્રક્રિયા.
૨૪. **“ઉત્પાદક”** એટલે કેરી બેગ અથવા બહુસ્તરીય પેકેજિંગ અથવા પ્લાસ્ટિક શીટ અથવા તેના જેવા ઉત્પાદન અથવા આયાતમાં રોકાયેલા વ્યક્તિઓ અને તેમાં પ્લાસ્ટિક શીટ અથવા તેના જેવા કવર અથવા પ્લાસ્ટિક શીટ અથવા બહુસ્તરીય પેકેજિંગથી બનેલા પ્લાસ્ટિક શીટ અથવા વસ્તુના પેકેજિંગ અથવા રેપિંગ માટે ઉપયોગ કરતા ઉદ્યોગો અથવા વ્યક્તિઓનો સમાવેશ થાય છે.
૨૫. **“રિસાયકલિંગ”** એટલે અલગ કરાયેલા પ્લાસ્ટિક કચરાને નવા ઉત્પાદન અથવા નવા ઉત્પાદનોના ઉત્પાદન માટે કાચા માલમાં રૂપાંતરિત કરવાની પ્રક્રિયા.

૨૬. "નોંધણી" એટલે ગુજરાત પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડ અથવા સંબંધિત સ્થાનિક સંસ્થા સાથે નોંધણી.
૨૭. "નિયમો / પેટા-નિયમો" એટલે નવસારી મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન દ્વારા તેમના અધિકારક્ષેત્રમાં આ નિયમો / પેટા-નિયમોના અમલીકરણને સરળ બનાવવા માટે બનાવેલ નિયમનકારી માળખું.
૨૮. "શેરી વિકેતા" નો અર્થ શેરી વિકેતાઓ (આજીવિકાનું રક્ષણ અને શેરી વિકેતાનું નિયમન) અધિનિયમ, ૨૦૧૪ (૨૦૧૪નો ૭) ની કલમ ૨ ની પેટા-કલમ (૧) ની કલમ (i) માં બતાવ્યા મુજબ.
૨૯. "એકવાર ઉપયોગમાં લેવાતી પ્લાસ્ટિકની વસ્તુ" એટલે એવી પ્લાસ્ટિકની વસ્તુ જેનો નિકાલ અથવા રિસાયકલ કરતા પહેલા એક જ હેતુ માટે એકવાર ઉપયોગ કરવાનો ઈરાદો હોય;
૩૦. "થર્મોસેટ પ્લાસ્ટિક" એટલે એવું પ્લાસ્ટિક જે ગરમ થવા પર ઉલટાવી ન શકાય તેવું કઠોર બની જાય છે અને તેથી તેને ઇચ્છિત આકારમાં ફરીથી બનાવી શકાતું નથી;
૩૧. "થર્મોપ્લાસ્ટિક" એટલે એવું પ્લાસ્ટિક જે ગરમ થવા પર નરમ પડે છે અને તેને ઇચ્છિત આકારમાં ઢાળી શકાય છે;
૧. "વપરાશકર્તા ફી/વપરાશકર્તા ચાર્જ" એટલે મ્યુનિસિપલ ધન કચરાના સંગ્રહ, પરિવહન, પ્રક્રિયા અને નિકાલ માટે સ્થાનિક સંસ્થા દ્વારા સમયાંતરે લેવામાં આવતી સૂચિત ફી /ચાર્જ.
૨. "કચરો ઉત્પન્ન કરનાર" એટલે પ્લાસ્ટિક કચરો ઉત્પન્ન કરતી દરેક વ્યક્તિ અથવા વ્યક્તિઓના જૂથ અથવા સંસ્થા, રહેણાંક અને વાણિજ્યિક સંસ્થાઓ, જેમાં ભારતીય રેલ્વે, એરપોર્ટ, બંદર અને સંરક્ષણ સંસ્થાઓનો સમાવેશ થાય છે.
૩. "કચરાનું વ્યવસ્થાપન" એટલે પર્યાવરણીય રીતે સુરક્ષિત રીતે પ્લાસ્ટિક કચરાનું એકત્રિકરણ, સંગ્રહ, પરિવહન ઘટાડો, પુનઃઉપયોગ, પુનઃપ્રાપ્તિ, રિસાયક્લિંગ, ખાતર બનાવવું અથવા નિકાલ.
૪. "કચરો ચૂંટનારા" એટલે વ્યક્તિ, અથવા એજન્સીઓ અથવા વ્યક્તિઓના જૂથો જે સ્વેચ્છાએ રિસાયકલ પ્લાસ્ટિક કચરો ચૂંટવા માટે રોકાયેલા અથવા અધિકૃત છે.

૨: લાગુ પડવાની ક્ષમતા:

- આ પેટા-નિયમો નવસારી મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશનની હદમાં અને નવસારી મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશનના અધિકારક્ષેત્રમાં આવતા દરેક જાહેર સ્થળ પર, મ્યુનિસિપલ ધન કચરાના દરેક કચરાના ઉત્પાદનકર્તા, ઉત્પાદક, આયાતકારો, બ્રાન્ડ-માલિક, પ્લાસ્ટિક કચરાના પ્રોસેસર (રિસાયકલર, સહ-પ્રોસેસર, વગેરે) અને ઉત્પાદકને અને ગુજરાતના નવસારી મ્યુનિસિપલ

કોર્પોરેશનની હદમાં કોઈપણ વ્યક્તિની માલિકી અથવા વ્યવસાય હેઠળના દરેક પરિસરને લાગુ પડશે.

- નિયમ નિકાસલક્ષી એકમો અથવા કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા સૂચિત ખાસ આર્થિક ઝોનમાં આવેલા એકમોને લાગુ પડશે નહીં, જે નિકાસ માટેના ઓર્ડર સામે તેમના ઉત્પાદનોનું ઉત્પાદન કરે છે: જો કે આ મુક્તિ ગુટખા, તમાકુ અને પાન મસાલાના પેકેજિંગમાં રોકાયેલા એકમોને અને કોઈપણ સરખસ અથવા રિજેક્ટ, બાકી રહેલા ઉત્પાદનો અને તેના જેવા ઉત્પાદનોને લાગુ પડશે નહીં.

- **શરતો:**

- a. કેરી બેગ, પ્લાસ્ટિક શીટ અથવા તેના જેવી વસ્તુઓ, અથવા પ્લાસ્ટિક શીટ અને બહુસ્તરીય પેકેજિંગથી બનેલા કવરનું ઉત્પાદન, આયાત, સ્ટોકિંગ, વિતરણ, વેચાણ અને ઉપયોગ નીચેની શરતોને આધીન રહેશે :
- b. કેરી બેગ અને પ્લાસ્ટિક પેકેજિંગ કાં તો કુદરતી શેડમાં હોવું જોઈએ જેમાં કોઈપણ રંગદ્રવ્ય ઉમેર્યા વિના હોય અથવા ફક્ત એવા રંગદ્રવ્ય અને રંગોનો ઉપયોગ કરીને બનાવવામાં આવે જે ભારતીય ધોરણ: IS 9833:1981 ને અનુરૂપ હોય, જેનું શીર્ષક "ખાદ્ય પદાર્થો, ફાર્માસ્યુટિકલ્સ અને પીવાના પાણીના સંપર્કમાં પ્લાસ્ટિકમાં ઉપયોગ માટે રંગદ્રવ્ય અને રંગોની સૂચિ" તરીકે સમયાંતરે સુધારેલ છે.
- c. રિસાયકલ પ્લાસ્ટિકથી બનેલી કેરી બેગ અથવા રિસાયકલ પ્લાસ્ટિકથી બનેલી વસ્તુઓનો ઉપયોગ ખાવા કે પીવા માટે તૈયાર ખાદ્ય પદાર્થોના સંગ્રહ, વહન, વિતરણ અથવા પેકેજિંગ માટે કરી શકાશે નહીં.
- d. વર્જિનથી બનેલી કેરી બેગ અથવા રિસાયકલ પ્લાસ્ટિક, જાડાઈમાં પચાસ માઇક્રોન (૩૦ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૧ થી પંચોતેર માઇક્રોન જાડાઈ અને ૩૧ ડિસેમ્બર, ૨૦૨૨ થી એકસો વીસ (૧૨૦) માઇક્રોન જાડાઈ") કરતા ઓછું ન હોવું જોઈએ.
- e. પ્લાસ્ટિક શીટ અથવા તેના જેવી, જે બહુસ્તરીય પેકેજિંગનો અભિન્ન ભાગ નથી અને પેકેજિંગ માટે વપરાતી પ્લાસ્ટિક શીટથી બનેલા કવર, કોમોડિટીને રેપિંગ કરવાની જાડાઈ પચાસ માઇક્રોનથી ઓછી ન હોવી જોઈએ, સિવાય કે જ્યાં આવી પ્લાસ્ટિક શીટની જાડાઈ ઉત્પાદનની કાર્યક્ષમતાને નબળી પાડે છે.
- f. ઉત્પાદક, સંબંધિત રાજ્ય પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડ અથવા પ્રદૂષણ નિયંત્રણ સમિતિ પાસેથી માન્ય નોંધણી ન ધરાવતા ઉત્પાદકને કાચા માલ તરીકે પ્લાસ્ટિક વેચશે નહીં, પૂરું પાડશે નહીં અથવા તેનો ઉપયોગ કરવાની વ્યવસ્થા કરશે નહીં.
- g. પ્લાસ્ટિક સામગ્રીનો ઉપયોગ કરતી કોથળીઓનો ઉપયોગ ગુટખા, તમાકુ અને પાન મસાલાના સંગ્રહ, પેકિંગ અથવા વેચાણ માટે કરી શકાશે નહીં.

h. પ્લાસ્ટિક કચરાનું રિસાયક્લિંગ ભારતીય ધોરણ: IS 14534:1998 ને અનુરૂપ હોવું જોઈએ જેનું શીર્ષક પ્લાસ્ટિકના રિસાયક્લિંગ માટેની માર્ગદર્શિકા તરીકે સમયાંતરે સુધારેલ છે.

i. જાડાઈની જોગવાઈ કેરી બેગ અને કમ્પોસ્ટેબલ પ્લાસ્ટિકથી બનેલી ચીજવસ્તુઓ પર લાગુ પડશે નહીં. કમ્પોસ્ટેબલ પ્લાસ્ટિકમાંથી બનેલી કેરી બેગ "અથવા કોમોડિટીઝ અથવા બંને" ભારતીય ધોરણ: IS 17088:2008 ને અનુરૂપ હોવી જોઈએ જે સમયાંતરે સુધારેલા "સ્પષ્ટીકરણો માટે કમ્પોસ્ટેબલ પ્લાસ્ટિક" તરીકે શીર્ષક ધરાવે છે. કમ્પોસ્ટેબલ પ્લાસ્ટિક કેરી બેગના ઉત્પાદકો અથવા વિકેતાએ માર્કેટિંગ અથવા વેચાણ કરતા પહેલા કેન્દ્રીય પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડ પાસેથી પ્રમાણપત્ર મેળવવું પડશે; અને

j. ૩૦ સપ્ટેમ્બર ૨૦૨૧ થી, બિન-વણાયેલા પ્લાસ્ટિક કેરી બેગ ૬૦ ગ્રામ પ્રતિ ચોરસ મીટર (GSM) થી ઓછી ન હોવી જોઈએ."

૧ જૂન ૨૦૨૫ થી પોલિસ્ટરીન અને વિસ્તૃત પોલિસ્ટરીન સહિત નીચેની સિંગલ-યુઝ પ્લાસ્ટિકની ચીજવસ્તુઓનું ઉત્પાદન, આયાત, સ્ટોકિંગ, વિતરણ, વેચાણ અને ઉપયોગ પ્રતિબંધિત રહેશે:

a. પ્લાસ્ટિકની લાકડીઓવાળા કાનના કળીઓ, કુગ્ગાઓ માટે પ્લાસ્ટિકની લાકડીઓ, પ્લાસ્ટિકના ધ્વજ, કેન્ડી લાકડીઓ, આઈસ્ક્રીમ લાકડીઓ, સુશોભન માટે પોલિસ્ટરીન [થર્મોકોલ].

b. પ્લેટો, કપ, ગ્લાસ, કટવરી જેમ કે કાંટા, ચમચી, છરીઓ, સ્ટ્રો, ટ્રે, મીઠાઈના બોક્સ, આમંત્રણ કાર્ડ અને સિગારેટના પેકેટની આસપાસ રેપિંગ અથવા પેકિંગ ફિલ્મ, 100 માઇક્રોનથી ઓછા પ્લાસ્ટિક અથવા પીવીસી બેનરો, સ્ટિરર.

- પેટા-નિયમ (2) (b) ની જોગવાઈઓ ખાતર પ્લાસ્ટિકમાંથી બનેલી ચીજવસ્તુઓ પર લાગુ પડશે નહીં.
- "(૪) આ સૂચના પછી જારી કરાયેલ કેરી બેગ, પ્લાસ્ટિક શીટ અથવા તેના જેવી, અથવા પ્લાસ્ટિક શીટ અને મલ્ટી-લેયર્ડ પેકેજિંગ અને સિંગલ-યુઝ પ્લાસ્ટિક, જેમાં પોલિસ્ટરીન અને એક્સપાન્ડેડ પોલિસ્ટરીન, કોમોડિટીઝનો સમાવેશ થાય છે, તેના ઉત્પાદન, આયાત, સ્ટોકિંગ, વિતરણ, વેચાણ અને ઉપયોગ પર પ્રતિબંધ મૂકતી કોઈપણ સૂચના, તેના પ્રકાશનની તારીખથી દસ વર્ષની સમાપ્તિ પછી અમલમાં આવશે"

૩: પ્લાસ્ટિક કચરો વ્યવસ્થાપન:

૧. શહેરી સ્થાનિક સંસ્થા દ્વારા તેમના સંબંધિત અધિકારક્ષેત્રમાં પ્લાસ્ટિક કચરો વ્યવસ્થાપન નીચે મુજબ રહેશે: પ્લાસ્ટિક કચરો, જેને રિસાયકલ કરી શકાય છે, તે રજિસ્ટર્ડ પ્લાસ્ટિક કચરાના રિસાયકલર્સને મોકલવામાં આવશે અને પ્લાસ્ટિકનું રિસાયક્લિંગ ભારતીય ધોરણ: IS 14534:1998 ને અનુરૂપ હોવું જોઈએ જે "પ્લાસ્ટિકના રિસાયક્લિંગ માટેની માર્ગદર્શિકા" તરીકે સમયાંતરે સુધારેલ છે.

૨. સ્થાનિક સંસ્થા એ પ્લાસ્ટિક કચરાનો ઉપયોગ (ખાસ કરી ને જે રિસાયકલ ન થઈ શકે એવા પ્લાસ્ટિક) નો રસ્તાના બાંધકામ અને જાળવણીમાં માટે ઇન્ડિયન રોડ કોંગ્રેસ માર્ગદર્શિકા મુજબ કરવા પ્રોત્સાહિત કરવું તથા ઉર્જા પુનઃપ્રાપ્તિ અથવા કચરામાંથી તેલ બનાવવા માટે પ્રોત્સાહિત કરવું. આ તકનીકો માટે નિર્ધારિત સત્તાવાળા (પર્યાવરણ અને વન મંત્રાલય) દ્વારા નિર્દિષ્ટ ધોરણો અને પ્રદૂષણ નિયંત્રણ ધોરણોનું પાલન કરવામાં આવશે.
૩. કેન્દ્રીય પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડ દ્વારા સમયાંતરે જારી કરાયેલ માર્ગદર્શિકા અનુસાર થર્મોસેટ પ્લાસ્ટિક કચરા પર પ્રક્રિયા અને નિકાલ કરવામાં આવશે.
૪. રિસાયક્લિંગ અથવા પ્રોસેસિંગ સુવિધાઓમાંથી નિષ્ક્રિય પ્લાસ્ટિક કચરોનો નિકાલ સમયાંતરે સુધારેલા ઘન કચરા વ્યવસ્થાપન નિયમો, 2016 અનુસાર કરવામાં આવશે.

૪: પ્લાસ્ટિકના ઉપયોગ અને પ્લાસ્ટિકના કચરાનું ન્યૂનતમકરણ:

૧. સ્થાનિક સંસ્થા તેના અધિકારક્ષેત્રની મર્યાદામાં પ્લાસ્ટિકના ઉપયોગને ઘટાડવા માટે સતત પ્રોત્સાહન આપશે, જેમાં પ્લાસ્ટિકના વધુ પડતા ઉપયોગથી થતી સમસ્યાઓ, પર્યાવરણ પર પ્લાસ્ટિક કચરાની ટૂંકા ગાળાની અને લાંબા ગાળાની અસરો, પ્લાસ્ટિકના વૈકલ્પિક બિન-પ્લાસ્ટિક વિકલ્પો વગેરે અંગે જાગૃતિ ફેલાવવામાં આવશે અને તેના માટે બજેટ પૂરું પાડશે.
૨. પ્લાસ્ટિક કેરી બેગ અથવા પ્લાસ્ટિક ઉત્પાદનોનો ઉપયોગ જે પ્લાસ્ટિક વેસ્ટ મેનેજમેન્ટ નિયમો 2016 (અને MoEF દ્વારા સમયાંતરે સુધારેલા) ના સ્પષ્ટીકરણોનું પાલન ન કરે તે પ્રતિબંધિત હશે.
૩. ઉત્પાદકો અને છૂટક વિકેતાઓએ પ્લાસ્ટિક વેસ્ટ મેનેજમેન્ટ નિયમો 2016 મુજબ શક્ય હોય ત્યાં સુધી અન્ય બાયોડિગ્રેડેબલ અને રિસાયકલ કરી શકાય તેવી સામગ્રીને પ્લાસ્ટિક પેકેજિંગથી બદલવા માટે ચોક્કસ પગલાં લેવા જોઈએ.
૪. કચરો ઉત્પન્ન કરનારાઓએ પ્લાસ્ટિકનો વપરાશ ઓછો કરવા અને પ્લાસ્ટિક કચરાના ઉત્પાદનને ઘટાડવા માટે પગલાં લેવાના રહેશે.

૫: પ્લાસ્ટિક કચરાના વ્યવસ્થાપન નિયમોનું પાલન:

૧. પ્લાસ્ટિક શીટ અને બહુસ્તરીય પેકેજિંગથી બનેલા કેરી બેગ, પ્લાસ્ટિક શીટ અથવા તેના જેવાકવરનું ઉત્પાદન, આયાત, સ્ટોકિંગ, વિતરણ, વેચાણ અને ઉપયોગ નીચેની શરતોને આધીન રહેશે, જેમ કે: કેરી બેગ અને પ્લાસ્ટિક પેકેજિંગ કાં તો કુદરતી શેડમાં હોવું જોઈએ જેમાં કોઈપણ ઉમેરાયેલા રંગદ્રવ્યો વિના હોય અથવા ફક્ત તે રંગદ્રવ્યો અને રંગોનો ઉપયોગ કરીને બનાવવામાં આવે જે ભારતીય ધોરણ: IS 9833:1981 ને અનુરૂપ હોય, જેનું શીર્ષક "ખાદ્ય પદાર્થો, ફાર્માસ્યુટિકલ્સ અને પીવાના પાણીના સંપર્કમાં

પ્લાસ્ટિકમાં ઉપયોગ માટે રંગદ્રવ્યો અને રંગોની સૂચિ" તરીકે સમયાંતરે સુધારેલ છે;

- રિસાયકલ પ્લાસ્ટિકથી બનેલી કેરી બેગ અથવા રિસાયકલ પ્લાસ્ટિકથી બનેલી વસ્તુઓનો ઉપયોગ ખાવા-પીવા માટે તૈયાર ખાદ્ય પદાર્થોના સંગ્રહ, વહન, વિતરણ અથવા પેકેજિંગ માટે થશે નહીં; વર્જિત અથવા રિસાયકલ પ્લાસ્ટિકથી બનેલી કેરી બેગ, પયાસ માઇક્રોન (૩૦ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૧ થી જાડાઈમાં પંચોતેર માઇક્રોન અને ૩૧ ડિસેમ્બર, ૨૦૨૨ થી જાડાઈમાં એકસો વીસ (૧૨૦) માઇક્રોન) જાડાઈમાં ઓછી ન હોવી જોઈએ;
- પ્લાસ્ટિક શીટ અથવા તેના જેવી, જે બહુસ્તરીય પેકેજિંગનો અભિન્ન ભાગ નથી અને પેકેજિંગ માટે વપરાતી પ્લાસ્ટિક શીટથી બનેલા કવર, ચીજવસ્તુને રેપ કરવાની જાડાઈ પયાસ માઇક્રોનથી ઓછી ન હોવી જોઈએ, સિવાય કે જ્યાં આવી પ્લાસ્ટિક શીટની જાડાઈ વસ્તુની કાર્યક્ષમતાને નબળી પાડે છે.
- કોઇ પણ ઉત્પાદક, સંબંધિત રાજ્ય પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડ અથવા પ્રદૂષણ નિયંત્રણ સમિતિ પાસેથી માન્ય નોંધણી ન ધરાવતા ઉત્પાદકને કાચા માલ તરીકે પ્લાસ્ટિક વેચશે નહીં, પૂરું પાડશે નહીં અથવા તેનો ઉપયોગ કરવાની વ્યવસ્થા કરશે નહીં.
- ગુટખા, તમાકુ અને પાન મસાલાનો સંગ્રહ, પેકિંગ અથવા વેચાણ માટે પ્લાસ્ટિક સામગ્રીનો ઉપયોગ કરતી કોથળીઓનો ઉપયોગ કરી શકાશે નહીં.
- પ્લાસ્ટિક કચરાનું રિસાયક્લિંગ ભારતીય ધોરણ: IS 14534:1998 ને અનુરૂપ હોવું જોઈએ જેનું શીર્ષક પ્લાસ્ટિકના રિસાયક્લિંગ માટેની માર્ગદર્શિકા તરીકે સમયાંતરે સુધારેલ છે.
- જાડાઈની જોગવાઈ ખાતર બની શકે એવા પ્લાસ્ટિકથી બનેલી કેરી બેગ અને ચીજવસ્તુઓ પર લાગુ પડશે નહીં. ખાતર બની શકે એવા પ્લાસ્ટિકથી બનેલી કેરી બેગ "અથવા ચીજવસ્તુઓ અથવા બંને" ભારતીય ધોરણ: IS 17088:2008 ને અનુરૂપ હોવી જોઈએ, જે સમયાંતરે સુધારેલા કમ્પોસ્ટેબલ પ્લાસ્ટિક માટે સ્પષ્ટીકરણો તરીકે શીર્ષક ધરાવે છે. ખાતર બની શકે એવા પ્લાસ્ટિક કેરી બેગના ઉત્પાદકો અથવા વિક્રેતાએ માર્કેટિંગ અથવા વેચાણ કરતા પહેલા કેન્દ્રીય પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડ પાસેથી પ્રમાણપત્ર મેળવવું પડશે; અને
- ગુટખા, પાન મસાલા અને તમાકુના પેકેજિંગ માટે કોઇપણ પેકેજમાં વિનાઇલ એસિટેટ - મેલિક એસિડ - વિનાઇલ ક્લોરાઇડ કોપોલિમર સહિત કોઇપણ સ્વરૂપમાં પ્લાસ્ટિક સામગ્રીનો ઉપયોગ કરી શકાશે નહીં.
- ૩૦ સપ્ટેમ્બર ૨૦૨૧ થી, બિન-વણાયેલા પ્લાસ્ટિક કેરી બેગ ૬૦ ગ્રામ પ્રતિ ચોરસ મીટર (GSM) થી ઓછી ન હોવી જોઈએ.

૨. ૧ જુલાઈ, ૨૦૨૨ થી કોઈપણ વ્યક્તિ પોલિસ્ટરીન અને વિસ્તૃત પોલિસ્ટરીન સહિત નીચેની સિંગલ-યુઝ પ્લાસ્ટિકની યીજવસ્તુઓનું ઉત્પાદન, આયાત, સ્ટોકિંગ, વિતરણ, વેચાણ અને ઉપયોગ કરી શકશે નહીં, આયાત, સ્ટોકિંગ, વિતરણ, વેચાણ અને ઉપયોગ પર પ્રતિબંધ રહેશે:
  - પ્લાસ્ટિકની લાકડીઓવાળા કાનના સળીઓ, ફુગ્ગાઓ માટે પ્લાસ્ટિકની લાકડીઓ, પ્લાસ્ટિકના ધ્વજ, કેન્ડી લાકડીઓ, આઈસ્ક્રીમ લાકડીઓ, સુશોભન માટે પોલિસ્ટરીન [થર્મોકોલ].
  - પ્લેટો, કપ, ગ્લાસ, કટલરી જેમ કે કાંટા, ચમચી, છરીઓ, સ્ટ્રો, ટ્રે, મીઠાઈના બોક્સ, આમંત્રણ કાર્ડ અને સિગારેટના પેકેટની આસપાસ રેપિંગ અથવા પેકિંગ ફિલ્મ, પ્લાસ્ટિક અથવા પીવીસી બેનરો 100 માઇક્રોનથી ઓછા, સ્ટિરર.
૩. પેટા-નિયમ (2) (b) ની જોગવાઈઓ ખાતર બની શકે એવા પ્લાસ્ટિકથી બનેલી યીજવસ્તુઓ પર લાગુ પડશે નહીં.
૪. (૪) આ સૂચના પછી જારી કરાયેલ કેરી બેગ, પ્લાસ્ટિક શીટ અથવા તેના જેવી, અથવા પ્લાસ્ટિક શીટ અને મલ્ટી-લેયર્ડ પેકેજિંગ અને સિંગલ-યુઝ પ્લાસ્ટિક, જેમાં પોલિસ્ટરીન અને એક્સપાન્ડેડ પોલિસ્ટરીન, કોમોડિટીઝનો સમાવેશ થાય છે, તેના ઉત્પાદન, આયાત, સ્ટોકિંગ, વિતરણ, વેચાણ અને ઉપયોગ પર પ્રતિબંધ મૂકતી કોઈપણ સૂચના, તેના પ્રકાશનની તારીખથી દસ વર્ષની સમાપ્તિ પછી અમલમાં આવશે".
૫. કોઈપણ વ્યક્તિ પ્લાસ્ટિક કચરો વ્યવસ્થાપન નિયમો, 2016 (અને MoEF દ્વારા સમયાંતરે સુધારેલા) ની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કરીને પ્લાસ્ટિક કેરી બેગ, પ્લાસ્ટિક શીટ, પ્લાસ્ટિક શીટથી બનેલા કવર અથવા બહુ-સ્તરીય પેકેજિંગ અથવા કોઈપણ અન્ય પ્લાસ્ટિક ઉત્પાદનનું ઉત્પાદન, સ્ટોક, વિતરણ, વેચાણ અથવા ઉપયોગ કરશે નહીં. વર્જિન અથવા રિસાયકલ પ્લાસ્ટિકથી બનેલા કેરી બેગ, પ્લાસ્ટિક શીટ, કવર અને તેના જેવા પ્લાસ્ટિકની જાડાઈ પંચાવન માઇક્રોનથી ઓછી હોવી જોઈએ નહીં. વર્જિન અથવા રિસાયકલ પ્લાસ્ટિકથી બનેલી કેરી બેગ, પંચાવન માઇક્રોન (30 સપ્ટેમ્બર, 2021 થી જાડાઈમાં પંચાવન માઇક્રોન અને 31 ડિસેમ્બર, 2022 થી જાડાઈમાં એકસો વીસ (120) માઇક્રોન) થી ઓછી હોવી જોઈએ નહીં; બધા હિસ્સેદારોએ કેન્દ્ર અને/અથવા રાજ્ય સરકારના સમયાંતરે જારી કરાયેલા નિયમો અને નિયમોનું પાલન કરવું પડશે.

૬ : પ્લાસ્ટિક કચરાનું એકત્રિકરણ, અલગીકરણ અને સંગ્રહ:

- દરેક કચરો ઉત્પન્ન કરનાર વ્યક્તિએ તેમના દ્વારા ઉત્પન્ન થતા કચરાને જ્યાંથી આવો કચરો ઉત્પન્ન થાય છે તે સ્ત્રોત પર અલગ કરવો પડશે અને પ્લાસ્ટિક કચરો અન્ય પ્રકારના કચરાથી અલગ રીતે કચરો ઉત્પન્ન કરનારના પરિસરમાં સંગ્રહિત કરવો પડશે. આ જવાબદારી કચરો ઉત્પન્ન કરનારના પરિસરના કબજેદાર અથવા મેનેજરની રહેશે. ઉપરોક્ત સંસ્થાઓ આવા અલગ કરાયેલા પ્લાસ્ટિક કચરાને સ્થાનિક સંસ્થા દ્વારા નિયુક્ત સંગ્રહ એજન્સીને સોંપશે.
- ખાદ્ય કચરાના પ્લાસ્ટિક પેકેજિંગમાંથી ખોરાકની સામગ્રી ખાલી કરીને તેને અલગ કરવામાં આવશે. વધુમાં, બિન-પ્લાસ્ટિક બાયોડિગ્રેડેબલ કચરો (ખોરાકના કચરા સહિત) નો નિકાલ પ્લાસ્ટિક કચરાપેટીઓ સિવાય અન્ય પ્લાસ્ટિક બેગમાં કરવામાં આવશે નહીં જે ખાસ કરીને બિન-પ્લાસ્ટિક બાયોડિગ્રેડેબલ કચરાના નિકાલ માટે બનાવવામાં આવે છે.

- આ પેટા-નિયમો હેઠળ જોગવાઈ બહાર કોઈપણ પ્લાસ્ટિક કચરોનો નિકાલ કરવામાં આવશે નહીં. વધુમાં, કોઈપણ જાહેર કે ખાનગી પરિસરમાં કોઈપણ પ્લાસ્ટિક કચરો બાળી શકાશે નહીં.
- કોઈપણ પ્લાસ્ટિક, જેમાં કોઈપણ પ્રવાહી હોય તેવા પ્લાસ્ટિકનો સમાવેશ થાય છે જે તેના સમૂહ અથવા અન્ય લાક્ષણિકતાઓને કારણે સ્થાનિક સંસ્થાના કર્મચારીઓ અથવા સેવા પ્રદાતા માટે કોઈપણ સંગ્રહને સંભાળવામાં ગેરવાજબી રીતે મુશ્કેલ બનાવે છે, તેને અન્ય પ્લાસ્ટિક કચરા સાથે સંગ્રહિત અથવા મૂકવામાં આવશે નહીં.
- સિનેમા હોલ, હોટલ, સંસ્થાઓ, શોપિંગ મોલ, છાત્રાલય, શાળાઓ જેવા ઘન કચરાના જથ્થાબંધ ઉત્પાદકને અલગ કચરાના સંગ્રહને પ્રોત્સાહન આપવા માટે ખાસ ઝુંબેશ અને કાર્યક્રમો શરૂ કરવા અને હાથ ધરવા માટે પ્રોત્સાહિત કરવામાં આવશે. આ એક દિવસીય સંગ્રહ ઝુંબેશ, સમુદાય કચરો સંગ્રહ કેન્દ્રો વગેરેના સ્વરૂપમાં હોઈ શકે છે.

૭: સંગ્રહ કેન્દ્રો અને પરિવહન:

- સ્થાનિક સંસ્થા પ્લાસ્ટિક કચરાના એકત્રિકરણ, અલગીકરણ, સંગ્રહ, પરિવહન, પ્રક્રિયા અને નિકાલ માટે માળખાગત સુવિધાઓના વિકાસ અને સ્થાપના માટે જવાબદાર રહેશે, અથવા તો તે પોતાની જાતે અથવા એજન્સીઓ અથવા ઉત્પાદકોને જોડે છે.
- સ્થાનિક સંસ્થા શહેરમાં નિયુક્ત સામુદાયિક કચરો સંગ્રહ કેન્દ્રો સ્થાપશે. આ કેન્દ્રો નિયુક્ત કચરો વ્યવસ્થાપન સંસ્થાઓ/કચરો ઉપાડનારા સંગઠનો/અને/અથવા રિસાયકલર્સ/ભંગારી દ્વારા સંચાલિત કરવામાં આવશે.
- પ્લાસ્ટિક કચરો, અલગ કર્યા પછી, ચોક્કસ કચરો ઉત્પાદકોના ઘરઆંગણેથી પ્લાસ્ટિક કચરો એકત્રિત કરવા માટે નિયુક્ત કચરો ઉપાડનારાઓને સોંપવામાં આવશે. જો કે, જ્યાં ઘરે ઘરે કચરો એકત્રિત કરવાની સેવાઓ ઉપલબ્ધ નથી અને/અથવા કચરો ઉત્પાદક કચરો એકત્રિત કરનારાઓની કચરો એકત્રિત કરવાની સેવાઓનો લાભ લઈ શકતો નથી, ત્યાં આવા કચરો ઉત્પન્ન કરનારાઓએ સ્થાનિક સંસ્થા દ્વારા નિયુક્ત કરાયેલા સામુદાયિક કચરો સંગ્રહ કેન્દ્રોમાં અલગ કરેલા પ્લાસ્ટિક કચરાનો નિકાલ કરવો પડશે.

૮: પ્લાસ્ટિક કચરા પર પ્રક્રિયા:

- સ્થાનિક સંસ્થા પ્લાસ્ટિક કચરો વ્યવસ્થાપન નિયમો 2016 અને ઘન કચરા વ્યવસ્થાપન નિયમો 2016 અનુસાર પ્રક્રિયા કરવા માટેના પ્લાસ્ટિકના જથ્થા અને ગુણવત્તાની જરૂરિયાત અનુસાર સારવાર અને પ્રક્રિયા સુવિધાઓ સ્થાપિત કરશે.
- સ્થાનિક સંસ્થા વિસ્તારની અંદર અથવા બહાર કોઈપણ સ્થાપનાનું નિર્માણ, સંપાદન, સંચાલન,

જાળવણી અને સંચાલન કરી શકે છે અને તેને વ્યાપારી ધોરણે ચલાવી શકે છે અથવા પ્લાસ્ટિક કચરાના રિસાયકલિંગ, ટ્રીટમેન્ટ, પ્રોસેસિંગ અને નિકાલ અથવા આવા કચરાને અન્ય કોઈપણ પદાર્થ/સ્વરૂપ/ઉત્પાદનમાં રૂપાંતરિત કરવાના હેતુથી આવી પ્રવૃત્તિનો કરાર કરી શકે છે.

- સ્થાનિક સંસ્થા પ્લાસ્ટિક કચરાના રિસાયકલિંગને પ્રોત્સાહન આપશે. સ્થાનિક સંસ્થા પ્લાસ્ટિક કચરાના લેન્ડફિલ્સમાં નિકાલ ઘટાડવા માટે યોગ્ય પ્રક્રિયા તકનીકો જેમ કે રસ્તાનું બાંધકામ, સહ-ભસ્મીકરણ, સહ-પ્રક્રિયા વગેરે અપનાવવાને પ્રોત્સાહન આપશે.
- કચરાના પ્રોસેસિંગ અને નિકાલ સ્થળની ડિઝાઇન, બાંધકામ અને જાળવણી કેન્દ્રીય પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડ (CPCB) ની માર્ગદર્શિકા અનુસાર કરવામાં આવશે.

૯: રિસાયકલ ન કરી શકાય તેવા, થર્મોસેટ પ્લાસ્ટિક કચરાનો નિકાલ:

- પ્લાસ્ટિક કચરો, જે વધુ પ્રક્રિયા કરી શકાતો નથી અથવા રિસાયકલ કરી શકાતો નથી, અને નિષ્ક્રિય હોય છે, તેનો નિકાલ લેન્ડફિલ્સમાં કરવામાં આવશે.
- થર્મોસેટ પ્લાસ્ટિક કચરા પર CPCB (કેન્દ્રીય પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડ) માર્ગદર્શિકાની સંબંધિત જોગવાઈઓ અનુસાર પ્રક્રિયા અને નિકાલ કરવામાં આવશે.

૧૦: પ્લાસ્ટિક કચરો વ્યવસ્થાપન ચાર્જ/ પ્લાસ્ટિક વપરાશકર્તા ફી:

- સ્થાનિક સંસ્થા શહેરમાં પ્લાસ્ટિક કચરાના સંગ્રહ, સારવાર અને નિકાલ માટે સેવાની જોગવાઈ પૂરી પાડશે અથવા સુવિધા આપશે.
- શહેરમાં પ્લાસ્ટિક કચરાના વ્યવસ્થાપન માટે લાગતા તમામ ખર્ચ માટે કચરો ઉત્પન્ન કરનારા, છૂટક વિક્રેતાઓ અને ઉત્પાદકો જવાબદાર રહેશે.
- સ્થાનિક સંસ્થા પ્લાસ્ટિક કચરાના વ્યવસ્થાપન માટે ફક્ત કચરો જનરેટર પાસેથી એકત્રિત કરાયેલા વપરાશકર્તા ચાર્જ, નોંધણી ફી અને ચાર્જનો ઉપયોગ કરશે.

૧૧: પ્લાસ્ટિક વેસ્ટ મેનેજમેન્ટ સિસ્ટમ:

- સ્થાનિક સંસ્થા પ્લાસ્ટિક વેસ્ટ મેનેજમેન્ટ સિસ્ટમ (PWMS) ની સ્થાપના, સંચાલન, વહીવટ અને સંકલન કરશે. પ્લાસ્ટિક વેસ્ટ મેનેજમેન્ટ સિસ્ટમના મુખ્ય ધ્યેયો છે:
- પ્લાસ્ટિક કચરાના વ્યવસ્થાપન નિયમો, 2016 અનુસાર સ્થાનિક સંસ્થા માટે ફરજિયાત હોય તે રીતે તેના અધિકારક્ષેત્રની મર્યાદામાં પ્લાસ્ટિક કચરાના સુરક્ષિત સંગ્રહ, સંગ્રહ, અલગીકરણ, પરિવહન, પ્રક્રિયા

અને નિકાલની ખાતરી કરવી.

- પ્લાસ્ટિક કચરા માટે પ્લાસ્ટિક કચરો સંગ્રહ કેન્દ્ર/સામગ્રી પુનઃપ્રાપ્તિ સુવિધાઓ સ્થાપવી.
- હાલના ઔપચારિક/અનૌપચારિક કચરાના રિસાયકલિંગ ક્ષેત્ર સહિત રિસાયકલર્સ સુધી તેનું ચેનલાઇઝેશન સુનિશ્ચિત કરવું.
- બધા હિસ્સેદારોમાં તેમની જવાબદારીઓ વિશે જાગૃતિ લાવવા.
- પ્લાસ્ટિક કચરાના વ્યવસ્થાપનની નાણાકીય ટકાઉપણું સુનિશ્ચિત કરવા.
- પ્લાસ્ટિક કચરાના વ્યવસ્થાપનના અસરકારક અમલીકરણ માટે EPR (વિસ્તૃત ઉત્પાદકની જવાબદારી) લાગુ કરવી અને વપરાશકર્તા શુલ્ક, દંડ વગેરે વસૂલવા.

૧૧.૧: કચરો ઉત્પન્ન કરનારાઓની જવાબદારી:

- વ્યક્તિગત ઘરગથ્થુ અને સંસ્થાકીય કચરો ઉત્પન્ન કરનારાઓ પ્લાસ્ટિક કચરાના ઉત્પાદનને ઘટાડવા અને સ્ત્રોત પર પ્લાસ્ટિક કચરાને અલગ કરવા માટે પગલાં લેશે.
- કચરો ઉત્પન્ન કરનારાઓ પ્લાસ્ટિક કચરાને મૂળ સ્થાને અલગ કરશે અને તેને અલગથી સંગ્રહિત કરશે.
- પ્લાસ્ટિક કચરાના તમામ સંસ્થાકીય જનરેટર્સ, તેમના દ્વારા ઉત્પન્ન થતા કચરાને મ્યુનિસિપલ સોલિડ વેસ્ટ (મેનેજમેન્ટ અને હેન્ડલિંગ) રૂલ્સ, 2000 અનુસાર 25 સપ્ટેમ્બર, 2000 ના રોજ S.O. 908(E) દ્વારા સમયાંતરે સુધારેલા કાયદા હેઠળ અલગ કરીને સંગ્રહ કરશે અને અલગ કરાયેલ કચરાને અધિકૃત કચરાના પ્રક્રિયા અથવા નિકાલ સુવિધાઓ અથવા ડિપોઝિશન સેન્ટરોને પોતાની જાતે અથવા અધિકૃત કચરો સંગ્રહ એજન્સી દ્વારા સોંપશે.
- કચરો ઉત્પન્ન કરનારાઓ પ્લાસ્ટિકનો કચરો કચરો ફેંકશે નહીં કે બાળશે નહીં. કોઈપણ જનરેટર પ્લાસ્ટિકનો કચરો મ્યુનિસિપલ વિસ્તારની અંદર ગટર/અનધિકૃત જગ્યાએ ફેંકી શકશે નહીં.
- કચરો ઉત્પન્ન કરનારાઓએ સ્થાનિક સંસ્થા દ્વારા સમયાંતરે નિર્ધારિત પ્લાસ્ટિક કચરો વ્યવસ્થાપન વપરાશકર્તા ફી ચૂકવવાની રહેશે.
- દરેક વ્યક્તિ, જે ખુલ્લી જગ્યામાં કોઈ કાર્યક્રમનું આયોજન કરી રહી છે, જેમાં પ્લાસ્ટિક અથવા બહુસ્તરીય પેકેજિંગમાં ખાદ્ય પદાર્થોની સેવાનો સમાવેશ થાય છે, તેણે આવા કાર્યક્રમો દરમિયાન ઉત્પન્ન થતા કચરાને મ્યુનિસિપલ સોલિડ વેસ્ટ (મેનેજમેન્ટ અને હેન્ડલિંગ) નિયમો, 2000 અનુસાર, 25 સપ્ટેમ્બર 2000 ના S.O. 908(E) દ્વારા સમયાંતરે સુધારેલા કાયદા હેઠળ અલગ કરીને તેનું સંચાલન કરવું પડશે.
PET or PETE bottle:

- i. વિસ્તૃત ઉત્પાદકો અને વિકેતાઓ/વેપારીઓની જવાબદારી હેઠળ PET અથવા PETE બોટલ ઉત્પાદકો, ઉત્પાદકો, વેચાણકર્તાઓ અને વેપારીઓ આવી PET અથવા PETE બોટલો પર ખાસ છાપેલ પૂર્વનિર્ધારિત બાયબેક કિંમત સાથે "બાય બેક ડિપોઝિટરી મિકેનિઝમ" વિકસાવશે અને આ સૂચનાના પ્રકાશનની તારીખથી ત્રણ મહિનાની અંદર, મોલ, મલ્ટિપ્લેક્સ, હોટલ, દુકાનો, પર્યટન સ્થળો, દરિયાકિનારા, કિલ્લાઓ, જાહેર સ્થળો વગેરે સહિતના વ્યૂહાત્મક સ્થળોએ, આવી PET અથવા PETE બોટલ એકત્રિત કરવા અને રિસાયકલ કરવા માટે સંગ્રહ કેન્દ્રો, રિવર્સ વેન્ડિંગ મશીનો (RVM), રિસાયકલિંગ એકમો સાથે સ્થાપિત જોડાણો સાથે કશિંગ મશીનો પણ સ્થાપિત કરશે.
- ii. ૫૦૦ મિલીલીટરથી ઓછી પ્રવાહી હોલ્ડિંગ ક્ષમતા ધરાવતી PET/PETE બોટલો પર, ડિપોઝિટ અને રિફંડ કિંમત રૂ. ૦.૫૦ છાપેલી હોવી જોઈએ. PET/PETE બોટલો, ૫૦૦ મિલીલીટર કે તેથી વધુ પ્રવાહી હોલ્ડિંગ ક્ષમતા ધરાવતી, તેના પર ડિપોઝિટ અને રિફંડ કિંમત રૂ. ૧.૦ છાપેલી હોવી જોઈએ.
- iii. વેપારીઓ/વેચાણકર્તાઓ આવી વપરાયેલી PET/PETE બોટલો પૂર્વનિર્ધારિત બાયબેક કિંમત સાથે ખરીદશે.
- iv. આ બોટલો રિટેલર્સ પાસેથી ડિપોઝિટરી પર રિફંડ રેટ અથવા બાયબેક રેટ સાથે એકત્રિત કરવામાં આવે અને રિસાયકલ કરવામાં આવે તેની ખાતરી કરવાની એકમાત્ર જવાબદારી પીઈટી બોટલ ઉદ્યોગોની રહેશે.

૧૧.૨: સંગઠિત છૂટક વેપારીઓ, અસંગઠિત છૂટક વેપારીઓ અને શેરી વિકેતાઓની જવાબદારી:

- કોઈપણ વ્યક્તિ પ્લાસ્ટિક કેરી બેગ, પ્લાસ્ટિક શીટ અથવા બહુ-સ્તરીય પેકેજિંગમાં ગ્રાહકોને ચીજવસ્તુઓ વેચી શકશે નહીં અથવા પૂરી પાડી શકશે નહીં જેનું ઉત્પાદન, વેબલ અથવા ચિહ્ન પ્લાસ્ટિક કચરો વ્યવસ્થાપન નિયમો, 2016 ના ઉલ્લંઘનમાં અને સમયાંતરે સુધારેલા હોય.
- સંગઠિત છૂટક વેપારીઓ, અસંગઠિત છૂટક વેપારીઓ, વિકેતાઓ, જથ્થાબંધ વેપારીઓ, ફેરિયાઓ વગેરે દ્વારા કોઈપણ ગ્રાહકોને પ્લાસ્ટિક કેરી બેગ મફતમાં ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવશે નહીં.
- કોઈપણ ચીજવસ્તુના વિતરણ માટે પ્લાસ્ટિક કેરી બેગ પૂરી પાડવા તૈયાર સંગઠિત છૂટક વિકેતાઓ, અસંગઠિત છૂટક વિકેતાઓ અને શેરી વિકેતાઓએ ફોર્મ 5 પરિશિષ્ટ 3 મુજબ સ્થાનિક સંસ્થામાં નોંધણી કરાવવી પડશે અને પરિશિષ્ટ 1 (iii) મુજબ સમયાંતરે નક્કી કરાયેલ વપરાશકર્તા ફી ચૂકવવી પડશે.
- સંગઠિત છૂટક વેપારીઓ, અસંગઠિત છૂટક વેપારીઓ અને શેરી વિકેતાઓએ મુખ્ય સ્થળે દર્શાવવું જોઈએ કે પ્લાસ્ટિક કેરી બેગ ચૂકવણી અને આ પેટા-નિયમો અનુસાર લાદવામાં આવેલા નિયંત્રણો પર

ઉપલબ્ધ છે.

- સંગઠિત છૂટક વિક્રેતાઓ, અસંગઠિત છૂટક વિક્રેતાઓ અને શેરી વિક્રેતાઓ કે જેઓ સ્થાનિક સંસ્થામાં નોંધણી કરાવે છે પરંતુ ગ્રાહકોને પ્લાસ્ટિક કેરી બેગ પૂરી પાડવા માંગતા નથી, તેઓએ પરિશિષ્ટ 3 માં ફોર્મ 4 માં આપેલા ઘોષણાપત્ર પર સહી કરવી પડશે, અને આ પ્રકરણના પરિશિષ્ટ 1 (iii) માં નિર્ધારિત વપરાશકર્તા શુલ્ક ચૂકવવા માટે જવાબદાર રહેશે નહીં.
- પ્લાસ્ટિક કેરી બેગનો ઉપયોગ કરવા બદલ દોષિત ઠરેલા બિન-નોંધાયેલા સંગઠિત અને અસંગઠિત છૂટક વિક્રેતાઓ અને શેરી વિક્રેતાઓને આ પેટા-નિયમો અને પ્લાસ્ટિક કચરો વ્યવસ્થાપન નિયમો 2016 માં ઉલ્લેખિત દંડ કરવામાં આવશે.
- પ્લાસ્ટિક કેરી બેગ અથવા મલ્ટી-લેયર્ડ પેકેજિંગ અથવા પ્લાસ્ટિક શીટ અથવા તેના જેવા ક્વરમાં ચીજવસ્તુઓ વેચતા અથવા પૂરી પાડતા દરેક સંગઠિત અને અસંગઠિત રિટેલર અથવા શેરી વિક્રેતાઓ જે પ્લાસ્ટિક વેસ્ટ મેનેજમેન્ટ નિયમો 2016 અનુસાર ઉત્પાદિત, લેબલ અથવા ચિહ્નિત ન હોય તેવા પ્લાસ્ટિક શીટમાંથી બનેલા હોય છે, તેઓ આ પેટા-નિયમોમાં ઉલ્લેખિત પરિશિષ્ટ 2 મુજબ આવા શુલ્ક/દંડ ચૂકવવા માટે જવાબદાર રહેશે.
- પ્લાસ્ટિક ઉત્પાદનોનો ઉપયોગ કરીને પોતાનો માલ પીરસતા શેરી વિક્રેતાઓએ ખાતરી કરવી જોઈએ કે કચરો એકત્રિત કરવામાં આવે, અલગ કરવામાં આવે અને નિયુક્ત કચરો સંગ્રહ એજન્સીને સોંપવામાં આવે.

૧૧.૩: ઉત્પાદકો, આયાતકાર અને બ્રાન્ડ માલિકોની જવાબદારી:

ઉત્પાદકો, આયાતકાર અને બ્રાન્ડ માલિકે ગુજરાત પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડના પાલનમાં પ્લાસ્ટિક કચરો વ્યવસ્થાપન નિયમો 2016 અને અન્ય નિયમોનું પાલન કરવું પડશે.

- પ્લાસ્ટિક કચરા માટે સંગ્રહ પ્રણાલીઓ સ્થાપિત કરવાની પ્રાથમિક જવાબદારી ઉત્પાદકો, આયાતકાર અને બ્રાન્ડ માલિકોની છે, સ્થાનિક સંસ્થા "સમય સમય પર PWM નિયમો હેઠળ જારી કરાયેલ માર્ગદર્શિકા અનુસાર" કોર્પોરેશનના અધિકારક્ષેત્રમાં પ્લાસ્ટિક કચરો વ્યવસ્થાપન પ્રણાલીના વિકાસ માટે નાણાકીય સહાય પૂરી પાડવા માટે ઉત્પાદક, આયાતકાર અને બ્રાન્ડ માલિકની સહાય લેશે.
- સ્થાનિક સંસ્થા ઉત્પાદકો, આયાતકાર અને બ્રાન્ડ માલિકને સાંકળતા EPR (વિસ્તૃત ઉત્પાદકોની

જવાબદારી) પર આધારિત પદ્ધતિની પર કામ કરશે.

- વપરાયેલ બહુ-સ્તરીય પ્લાસ્ટિક શીટ અથવા પાઉચ અથવા પેકેજિંગના સંગ્રહ માટેની પ્રાથમિક જવાબદારી ઉત્પાદકો, આયાતકારો અને બ્રાન્ડ માલિકોની છે જેઓ બજારમાં ઉત્પાદનો રજૂ કરે છે. તેમણે તેમના ઉત્પાદનોને કારણે ઉત્પન્ન થતા પ્લાસ્ટિક કચરાને પાછો એકત્રિત કરવા માટે એક સિસ્ટમ સ્થાપિત કરવાની જરૂર છે. સ્થાપના, સંચાલન અથવા નવીકરણ માટે સંમતિ માટે અરજી કરતી વખતે સંગ્રહનો આ પ્લાન ગુજરાત પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડને સુપરત કરવાનો રહેશે. જે બ્રાન્ડ માલિકોનું નોંધણી આ નિયમોની સૂચના પહેલાં નવીકરણ કરવામાં આવ્યું છે તેઓએ આ નિયમોની સૂચનાની તારીખથી એક વર્ષની અંદર આવી યોજના સબમિટ કરવી પડશે અને ત્યારબાદ બે વર્ષની અંદર તેનો અમલ કરવો પડશે.

૧૧.૪ : ભંગાર દુકાનના માલિક - ભંગારી- કબાડીવાળા, પ્લાસ્ટિક ટ્રીટમેન્ટ પ્લાન્ટના રિસાયકલર્સ અને સંચાલકોની જવાબદારી:

- નવસારી મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશનમાં અસરકારક પ્લાસ્ટિક વેસ્ટ મેનેજમેન્ટ માટે, તમામ ભંગારી-કબાડીવાળા, રિસાયકલર્સ અને પ્લાસ્ટિક ટ્રીટમેન્ટ પ્લાન્ટના સંચાલકોએ આ પ્લાસ્ટિક વેસ્ટ મેનેજમેન્ટ બાયલો પ્રકાશિત થયાના ૩ મહિનાની અંદર NMC (પરિશિષ્ટ ૩) માં નોંધણી કરાવવી પડશે અને
- તેઓએ તેમના પરિસરમાં પ્લાસ્ટિક સંગ્રહ, પ્રક્રિયા અને નિકાલની મહિનાવાર વિગતો પ્રદાન કરવી પડશે.
- ફક્ત નોંધાયેલા ભંગારી -કબાડીવાળા, રિસાયક્લર અને પ્લાસ્ટિક ટ્રીટમેન્ટ પ્લાન્ટના સંચાલકને જ NMCમાં પ્લાસ્ટિક કચરાના સંગ્રહ અને રિસાયક્લિંગની મંજૂરી આપવામાં આવશે.
- પ્લાસ્ટિકનું રિસાયક્લિંગ ભારતીય ધોરણ: IS 14534:1998 અનુસાર કરવામાં આવશે જે સમયાંતરે સુધારેલા પ્લાસ્ટિકના રિસાયક્લિંગ માટેની માર્ગદર્શિકા તરીકે શીર્ષક ધરાવે છે; રિસાયક્લરોએ ખાતરી કરવી પડશે કે રિસાયક્લિંગ સુવિધાઓ ભારતીય ધોરણ: IS 14534:1998 અનુસાર પ્લાસ્ટિકના રિસાયક્લિંગ માટેની માર્ગદર્શિકા તરીકે શીર્ષક ધરાવે છે અને પર્યાવરણ (સંરક્ષણ) અધિનિયમ, 1986 હેઠળના નિયમોનું પાલન કરે છે જે સમયાંતરે સુધારેલા છે;
- રિસાયકલર્સ સ્થાનિક સંસ્થા સાથે મળીને કામ કરશે જેથી ખાતરી કરી શકાય કે રિસાયક્લિંગ પ્રક્રિયામાંથી ઉત્પન્ન થતા અવશેષોનો નિકાલ ધન કચરા વ્યવસ્થાપન નિયમો, 2016 હેઠળ સંબંધિત સમયપત્રક અનુસાર થાય છે.

૧૧.૫ : સ્વ-પાલન:

- દરેક સંસ્થાકીય કચરો ઉત્પન્ન કરનાર સંગઠિત અને અસંગઠિત રિટેલર, રિસાયકલર અને પ્લાસ્ટિક ટ્રીટમેન્ટ પ્લાન્ટના સંચાલકે સ્વ-પાલન રજિસ્ટર જાળવવું પડશે, જે આ બાયલોના પાલનના પુરાવા માટે ફરજિયાત પુરાવો હશે.
- આવા સ્વ-પાલન રજિસ્ટરને સ્થાનિક સંસ્થા દ્વારા પરિશિષ્ટ 3 - ફોર્મ 2 માં નિર્ધારિત ફોર્મેટમાં જાળવવામાં આવશે અને જાળવણી કરતી સંસ્થા દ્વારા પ્લાસ્ટિક કચરાના નિકાલની આવર્તનને અનુરૂપ સમયાંતરે ભરવામાં આવશે.
- સ્વ-પાલન રજિસ્ટર જાળવવામાં નિષ્ફળ રહેનારા વ્યક્તિઓને આ નિયમો હેઠળ પરિશિષ્ટ-2 માં નિર્ધારિત દંડને પાત્ર બનશે.

૧૨: વપરાશકર્તા શુલ્ક/મુક્તિ:

- બધા સંસ્થાકીય કચરો ઉત્પન્ન કરનારાઓએ પ્લાસ્ટિક કચરાના વ્યવસ્થાપન માટે પરિશિષ્ટ 1(i) માં સ્થાનિક સંસ્થા દ્વારા નિર્દિષ્ટ પ્લાસ્ટિક વપરાશકર્તા ફી ચૂકવવી પડશે.

૧૩: ચોક્કસ પ્લાસ્ટિક વસ્તુઓ પર પ્રતિબંધ:

- કોઈપણ વ્યક્તિ સ્થાનિક સંસ્થા અથવા સ્થાનિક સંસ્થાના કોઈપણ વિભાગ દ્વારા માલિકીના, સંચાલિત અથવા નિયંત્રિત પરિસરમાં માન્ય લઘુત્તમ જાડાઈ અને કદ કરતાં ઓછી કોઈપણ પ્લાસ્ટિક કેરી બેગ અથવા એકલ ઉપયોગ ધરાવતી કોઈપણ પ્લાસ્ટિક વસ્તુઓ જેમ કે નિકાલજોગ પ્લાસ્ટિક બોટલ, કપ, ગ્લાસ, પ્લેટ, ચમચી, કાંટા વગેરે લઈ જઈ શકશે નહીં, ઉપયોગ કરી શકશે નહીં અથવા સંગ્રહ કરી શકશે નહીં.
- ઉપરોક્ત કલમ (a) હેઠળનો પ્રતિબંધ બાયો-મેડિકલ વેસ્ટ મેનેજમેન્ટ નિયમો, ૨૦૧૬ હેઠળ ઉલ્લેખિત પ્લાસ્ટિક કેરી બેગના ઉપયોગને અસર કરશે નહીં.
- આવી કોઈપણ પ્લાસ્ટિક કેરી બેગ અથવા પ્લાસ્ટિક વસ્તુઓ પ્રવેશ દ્વાર પર અથવા કોર્પોરેશન દ્વારા અધિકૃત કોઈપણ સ્થળ પર જમ કરવામાં આવશે. સ્થાનિક સંસ્થા આવા સ્થળોએ ચુકવણી માટે અથવા અન્યથા વૈકલ્પિક બેગ (બિન-પ્લાસ્ટિક) પ્રદાન કરવાનો પ્રયાસ કરશે.
- આવા પ્રતિબંધનો ભંગ કરનાર કોઈપણ વ્યક્તિ પેટા-નિયમો અને હાલમાં અમલમાં રહેલા કોઈપણ અન્ય કાયદા હેઠળ નિર્ધારિત શુલ્કને પાત્ર રહેશે. પરિશિષ્ટ ૩ માં ફોર્મ ૩ મુજબ સૂચના આપવામાં આવશે.
- મ્યુનિસિપલ કમિશનર, સૂચના દ્વારા,
  - i. આવા પ્રતિબંધને અન્ય કોઈપણ સ્થળ અથવા પરિસર, પછી ભલે તે ખાનગી હોય કે જાહેર, જેમાં મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશનના અધિકારક્ષેત્રમાં કેન્દ્ર અથવા રાજ્ય સરકારોના વિભાગો

દ્વારા માલિકી, વ્યવસ્થાપિત અથવા નિયંત્રિત પરિસરનો સમાવેશ થાય છે, જેમ કે આવા સૂચનામાં ઉલ્લેખિત કરી શકાય છે.

- ii. બિન-પ્લાસ્ટિક કેરી બેગના નિર્દેશિત લઘુત્તમ ધોરણો, જેમ કે દુકાનદારો, વિકેતાઓ, જથ્થાબંધ વેપારીઓ, છૂટક વિકેતાઓ, ફેરિયાઓ વગેરે દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવતી કાગળની થેલીઓ માટે ન્યૂનતમ રિસાયકલ સામગ્રી.

૧૪ : લેબલિંગ બનાવવું:

દરેક પ્લાસ્ટિક કેરી બેગ અને બહુસ્તરીય પેકેજિંગમાં નીચેની માહિતી અંગ્રેજીમાં છાપેલી હોવી જોઈએ જેમ કે:

- i. ઉત્પાદકનું નામ, નોંધણી નંબર "ઉત્પાદક અથવા બ્રાન્ડ-માલિક" અને કેરી બેગના કિસ્સામાં જાડાઈ "પ્લાસ્ટિક પેકેજિંગ"; "અને બ્રાન્ડ માલિક દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતું પ્લાસ્ટિક પેકેજિંગ".
- ii. બહુસ્તરીય પેકેજિંગના કિસ્સામાં ઉત્પાદકનું નામ અને નોંધણી નંબર "આયાતી માલ માટે ઉપયોગમાં લેવાતું બહુસ્તરીય પેકેજિંગ સિવાય"; અને
- iii. કમ્પોસ્ટેબલ પ્લાસ્ટિકમાંથી બનેલી કેરી બેગના કિસ્સામાં "ઉત્પાદકનું નામ" [નિયમ 4(h)] નામ અને પ્રમાણપત્ર નંબર

• દરેક રિસાયકલ કેરી બેગ પર નીચે બતાવ્યા પ્રમાણે "રિસાયકલ" લેબલ અથવા ચિહ્ન હોવું જોઈએ અને તે ભારતીય ધોરણ: IS 14534: 1998 ને અનુરૂપ હોવું જોઈએ જે "પ્લાસ્ટિકના રિસાયકલિંગ માટેની માર્ગદર્શિકા" તરીકે શીર્ષક ધરાવે છે, જે સમયાંતરે સુધારેલ છે.

નોંધ: **PET-Polyethylene terephthalate, HDPE-High density polyethylene, V-Vinyl (PVC), LDPE- Low density polyethylene, PP-Polypropylene, PS-Polystyrene** અને અન્યનો અર્થ એ છે કે **ABS (Acrylonitrile butadiene styrene), PPO (Polyphenylene oxide), PC (Polycarbonate), PBT (Polybutylene terephthalate)** વગેરે જેવા અન્ય તમામ રેઝિન અને મલ્ટી-મટીરીયલ.

ખાતર પ્લાસ્ટિકમાંથી બનેલી દરેક કેરી બેગ પર "કમ્પોસ્ટેબલ" લેબલ હોવું જોઈએ અને તે ભારતીય ધોરણ: IS અથવા ISO 17088:2008 ને અનુરૂપ હોવું જોઈએ જે "કમ્પોસ્ટેબલ પ્લાસ્ટિક" માટે સ્પષ્ટીકરણો તરીકે શીર્ષક ધરાવે છે.

૧૪: સ્થાનિક સંસ્થા

- શહેરની અંદર ભંગારની દુકાનોને એકીકૃત કરવાનો પ્રયાસ કરશે, જ્યાં સુધી તેઓ સમયાંતરે મ્યુનિસિપલ કમિશનર દ્વારા નિર્ધારિત નિયમોનું પાલન કરે છે અને કોર્પોરેશનમાં નોંધણી કરાવે છે. આ એકમોને એક વર્ષ માટે નોંધણી આપવામાં આવશે, સિવાય કે રદ કરવામાં આવે સસ્પેન્ડ અથવા રદ કરવામાં આવે, પરિશિષ્ટ ૩ ના ફોર્મ ૧ મુજબ એક વર્ષની મુદત પૂરી થાય તે પહેલાં. ભંગારની દુકાનના રિસાયકલર્સ પર કોઈ નોંધણી ફી લાગુ પડશે નહીં.
- આવા ભંગારની દુકાનના રિસાયકલરની નોંધણી દર વર્ષે કોઈપણ નોંધણી શુલ્ક વિના નવીકરણ કરવામાં આવશે.
- પ્લાસ્ટિક કચરાના રિસાયકલિંગને પ્રોત્સાહન આપો: સ્થાનિક સંસ્થા પ્લાસ્ટિક કચરાના લેન્ડફિલ્સમાં નિકાલ ઘટાડવા માટે રોડ બાંધકામ, બાળી નાખવા, સહ-પ્રક્રિયા વગેરે જેવી યોગ્ય પ્રક્રિયા તકનીકો

અપનાવવા પ્રોત્સાહિત કરશે. પ્લાસ્ટિક કચરાના વ્યવસ્થાપન નિયમો ૨૦૧૬ માં આપેલ ફોર્મ -V માં વાર્ષિક અહેવાલ શહેરી વિકાસ વિભાગના રાજ્ય સચિવ-ઇનચાર્જને તૈયાર કરીને સબમિટ કરશે અને ગુજરાત પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડને તેની જાણ કરશે.

- નિયમનકારી અને તકનીકી વિકાસના સંદર્ભમાં તેમની ટકાઉપણું, સધ્ધરતા, અસરકારકતા અને સુસંગતતા સુનિશ્ચિત કરવાના હેતુથી દર 5 વર્ષે એકવાર પ્લાસ્ટિક કચરો વ્યવસ્થાપન યોજનાની સમીક્ષા અને સુધારો કરવો.
- પ્લાસ્ટિક કચરાના અલગીકરણ, સંગ્રહ, સંગ્રહ, પરિવહન, પ્રક્રિયા અને નિકાલની ખાતરી કરવી.
- ખાતરી કરવી કે આ નિયમોની જોગવાઈઓ, જેમ કે સુધારેલ છે, તેનું પાલન કરવામાં આવે છે;”

પરિશિષ્ટ ૧: વપરાશકર્તા ફી

સંસ્થાકીય કચરો ઉત્પન્ન કરનારાઓ માટે નવસારી મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન દ્વારા અથવા પ્લાસ્ટિક કચરાના વ્યવસ્થાપન માટે મ્યુનિસિપલ કમિશનર દ્વારા સૂચિત નિયુક્ત એજન્સી/એજન્ટ/સેવા પ્રદાતા/ સમર્પિત સંગ્રહ પ્રણાલી દ્વારા વપરાશકર્તા ફી એકત્રિત કરવામાં આવશે.

અનુ નંબર	સંસ્થાકીય કચરો જનરેટરનો પ્રકાર	પ્લાસ્ટિક કચરાના વ્યવસ્થાપન માટે દર મહિને વપરાશકર્તા ફી (પ્રસ્તાવિત)
૧	ખાનગી ક્ષેત્રની કંપનીઓ	૫૦૦૦
૨	હોસ્પિટલો	૧૦૦૦
૩	શાળાઓ	૦
૪	કોલેજો	૦
૫	યુનિવર્સિટીઓ	૧૦૦૦
૬	શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ	૫૦૦૦
૭	હોટેલો	૫૦૦૦
૮	રેસ્ટોરન્ટ્સ	૫૦૦૦

૯	મોલ્સ	૫૦૦૦
૧૦	શોપિંગ કોમ્પ્લેક્સ	૫૦૦૦

સંગઠિત રિટેલર્સ, અસંગઠિત રિટેલર્સ અને શેરી વિક્રેતાઓ માટે

અનુ નં.	પ્રકાર	પ્લાસ્ટિક કેરી બેગ પૂરી પાડવા માટે દર મહિને વૃપરાશકર્તા ફી (પ્રસ્તાવિત)
૧	સંગઠિત રિટેલર્સ	૧,૦૦૦
૨	અસંગઠિત રિટેલર્સ	૫૦૦
૩	શેરી વિક્રેતાઓ	૨૦૦

-: પરિશિષ્ટ 2 :-

વૃદ્ધિ ખર્ચ અને વહીવટી ફી

બાયલોઝ હેઠળના ગુનાઓ: ગુજરાત પ્રાંતીય મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન અધિનિયમ, 1949 (1949 નો અધિનિયમ નં. 59) ની કલમ 458 હેઠળ ચક્રવૃદ્ધિ ખર્ચ અને વહીવટી ફી, અમુક ગુનાઓ દંડને પાત્ર છે. જે કોઈ:

- નીચેના કોષ્ટકના પહેલા કોલમમાં ઉલ્લેખિત કોઈપણ નિયમો, પેટા-નિયમો અને કલમોની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કરે છે અથવા તેના હેઠળ બનાવેલા કોઈપણ નિયમન; અથવા ઉપરોક્ત કોઈપણ નિયમો, પેટા-નિયમો અથવા કલમો હેઠળ તેના પર કાયદેસર રીતે કરવામાં આવેલી કોઈપણ માંગણીનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળ જાય છે, તો તેને આવા દરેક ગુના માટે દંડ કરવામાં આવશે, જે ઉપરોક્ત કોષ્ટકના બીજા કોલમમાં તે વતી ઉલ્લેખિત રકમ સુધી વિસ્તરી શકે છે.

ગુના	દંડની રકમ (INR)	પાલન કરવાનો સમય	એસ્કેલેશન કાર્યવાહી
ગેરકાયદેસર કચરો ફેંકવો	૫,૦૦૦	તાત્કાલિક	વાહન જમી + IPC કલમ 268 હેઠળ FIR
પ્લાસ્ટિક કચરો બાળવો	૧,૫૦૦	૨૪ કલાક	નોટિસ + દંડ, પુનરાવર્તન પર બમણો દંડ
રસ્તા પર બાંધકામનો કાટમાળ	૫,૦૦૦	૪૮ કલાક	NMC દ્વારા સફાઈ કરી દંડ વસુલાત
કચરો અલગ ન કરવો	૧,૦૦૦	૩ દિવસ	ઉલ્લંઘન નુ પુનરાવર્તન : મનપા દ્વારા અપાતી સેવાઓ પર રોક.
ફૂટપાથ પર અતિક્રમણ	૪,૦૦૦	તાત્કાલિક	NMC દ્વારા અતિક્રમણ દુર કરી દંડ વસુલાત
થૂંકવું/પાણી ફેંકવું	૧,૦૦૦	૨૪ કલાક	ખર્ચ વસુલાત
ડસ્ટબીન નહીં	૩૦૦ (ઘરગથ્થુ), ૧,૫૦૦(વાણિજ્યિક),૩૦૦૦(સંસ્થાઓ)	૧૫ દિવસ	
ડ્રેઇનમાં ડમ્પિંગ	૨,૦૦૦ (વ્યક્તિગત) ૧૦,૦૦૦(વાણિજ્યિક)	૨૪ કલાક	
પ્લાસ્ટિક ઉલ્લંઘન	૫૦૦(વ્યક્તિગત)	તાત્કાલિક	પ્લાસ્ટિક જમી .

	3,000(વિક્રેતા)		
--	-----------------	--	--

-: પરિશિષ્ટ ૩ :-

ફોર્મ ૧ -કચરો સંગ્રહ એકમો / ભંગાર દુકાનની નોંધણી માટેનું ફોર્મેટ

નામ:			
કાનૂની એન્ટિટીનો પ્રકાર:	યોગ્ય પસંદ કરો		
☐	કંપની	☐	માલિક
☐	દુકાન	☐	મર્યાદિત પેઢી
			અન્ય (ઉલ્લેખ કરો)
GST નં.:			
દુકાન અધિનિયમ નોંધણી નં.:			
કંપની નોંધણી નં.:			
મિલકત કર નં.			
LBT નં.: PAN નં.			
દુકાન પર એકત્રિત કરવામાં આવતા કચરાના પ્રકારો:			
પ્લાસ્ટિકના પ્રકારો:			
ગ્રેડ: (1 થી 7) અથવા અન્ય:			
પ્લાસ્ટિક નીચે મુજબ વેચાય છે:			
☐	જથ્થાબંધ વેપારી	☐	રિસાયકલ કરનાર
☐	રિટેલર	☐	ડીલર
			અન્ય (ઉલ્લેખ કરો)
નોંધ	નવસારી મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન દુકાનની જમીન ધારણ કરવાની રીત, કામગીરીની રીત, કચરાના સંગ્રહ અને અગ્નિ સલામતી જવાબદારીઓ અંગે કોઈપણ કાનૂની સ્થિતિ માટે જવાબદાર નથી. આ નોંધણી ફક્ત નવસારી કોર્પોરેશન વિસ્તારમાં પ્લાસ્ટિક કચરાના		

	પર્યાવરણીય રીતે ટકાઉ રિસાયક્લિંગની ખાતરી કરવાના હેતુથી જારી કરવામાં આવી છે.
--	---

ફોર્મેટ 2: સ્વ-પાલન માટે ફોર્મેટ

એન્ટિટીનો પ્રકાર:			
	સંસ્થાકીય કચરો જનરેટર્સ		સંગઠિત અને અસંગઠિત રિટેલર
	શેરી વિક્રેતા		કચરો ઉપાડનાર
	પ્લાસ્ટિક કચરાના ઉપચારના રિસાયકલર અને સંચાલક		અન્ય (ઉલ્લેખ કરો)
વર્ષ:			
નામ:			
સરનામું:			
પ્લાસ્ટિક કચરાનો જથ્થો:			
ક્ર. નંબર	મહિનો	કચરો ઉપાડનાર/કચરો સંગ્રહ કરનારને આપવામાં આવેલ પ્લાસ્ટિક કચરાનો જથ્થો	સંગઠિત અને અસંગઠિત રિટેલર, શેરી વિક્રેતાના કિસ્સામાં - દર મહિને આપવામાં આવતી કેરી બેગની સંખ્યા
૧	જાન્યુઆરી		
૨	ફેબ્રુઆરી		
૩	માર્ચ		
૪	એપ્રિલ		
૫	મે		
૬	જૂન		
૭	જુલાઈ		
૮	ઓગસ્ટ		
૯	સપ્ટેમ્બર		
૧૦	ઓક્ટોબર		
૧૧	નવેમ્બર		
૧૨	ડિસેમ્બર		
	કુલ		

હું/અમે પ્લાસ્ટિક કચરાના વ્યવસ્થાપનના નિયમોનું પાલન કરવાની પ્રતિજ્ઞા લઈએ છીએ.

અધિકૃત વ્યક્તિની સહી

ફોર્મ ૩- નિયમો હેઠળ ગુનાની સૂચના માટેનું ફોર્મેટ.

ભારત સરકારના પ્લાસ્ટિક કચરો વ્યવસ્થાપન નિયમો 2016 હેઠળ જારી કરાયેલ ગુનાની સૂચના

૧	સૂચના નં	(પૂર્વ મુદ્રિત નંબર)
૨	તારીખ	
૩	સમય	
૪	જે વ્યક્તિ / એજન્સી સામે ગુનો નોંધાયેલ છે તેનું નામ	
૫	કચરો ઉત્પન્ન કરનાર / છૂટક વેપારીનો પ્રકાર	વ્યક્તિગત / સંસ્થાકીય જનરેટર / છૂટક વિક્રેતા / શેરી વિક્રેતા
૬	સરનામું	
૭	સંપર્ક નંબર	
૮	પાન કાર્ડ / આધાર કાર્ડ નંબર	
૯	ગુનાનો પ્રકાર	ફૂપા કરીને યોગ્ય પર ટિક કરો
	(a) કચરો ફેંકવા બદલ દંડ	
	(b) બિન-અનુરૂપ પ્લાસ્ટિક બેગનો ઉપયોગ	
	(c) બિન-નોંધાયેલ છૂટક વિક્રેતા/શેરી વિક્રેતા જે પ્લાસ્ટિકની થેલીઓ આપે છે	
	(d) સ્વ-પાલન રજિસ્ટરનું જાળવણી ન કરવું	
૧૦	ટીકા	
૧૧	સ્વયંસેવકનું નામ જારી કરવાની સૂચના	
૧૨	સંપર્ક નં	
૧૩	સહી	

ફોર્મ ઝ- સંગઠિત રિટેલર્સ, અસંગઠિત અને શેરી વિકેતાઓ દ્વારા પ્લાસ્ટિક બેગનો ઉપયોગ ન કરવા બદલ ઘોષણા માટેનું ફોર્મ.

છૂટક વેપારીનું નામ/ શેરી વિકેતા:	
વ્યવસાયનું સરનામું:	
માલિક/મેનેજરનું નામ	
સંપર્ક:	
ફોર્મ ભરવાની તારીખ:	

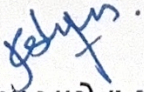
- હું/અમે આ છૂટક/શેરી વિકેતાના માલિક જાહેર કરીએ છીએ કે હું/અમે મારી દુકાન પર વેચાતા માલ વેચવા, પીરસવા, લઈ જવા માટે કોઈપણ પ્રકારની પ્લાસ્ટિક બેગ, કન્ટેનર, કપ, પ્લેટ અથવા અન્ય કોઈપણ પ્લાસ્ટિક ઉત્પાદનનો ઉપયોગ કરતા નથી.
- જો કોઈપણ નિરીક્ષણ દરમિયાન અમે કોઈપણ પ્રકારની પ્લાસ્ટિક અથવા પ્લાસ્ટિક બેગ, કન્ટેનર, કપ, પ્લેટ અથવા અન્ય કોઈપણ પ્લાસ્ટિક ઉત્પાદનનો ઉપયોગ માલ વેચવા, પીરસવા, લઈ જવા માટે કરતા જોવા મળે, તો હું/અમે ULB પેટા-નિયમો મુજબ દંડને પાત્ર થઈશું.
- હું/અમે પ્લાસ્ટિક કચરો વ્યવસ્થાપન નિયમોનું પાલન કરવાની પ્રતિજ્ઞા લઈએ છીએ.

અધિકૃત વ્યક્તિની સહી

ફોર્મ પ: શેરી વિકેતાઓ, સંગઠિત છૂટક વિકેતાઓ, બિનસંગઠિત છૂટક વિકેતાઓની નોંધણી માટેનું ફોર્મ જેથી તેઓ તેમના ગ્રાહકોને સ્વેચ્છાએ પ્લાસ્ટિક કેરી બેગ પૂરી પાડી શકે.

નામ:			
પ્રકાર:			
☐	શેરી વિકેતા સંગઠિત	☐	છૂટક વેપારી અસંગઠિત
☐	રિટેલર્સ		
સરનામું:			
સંપર્ક નંબર:			
GST નંબર:			
દુકાન અધિનિયમ નોંધણી નંબર:			
પ્રોપર્ટી ટેક્સ નંબર:			
નોંધ:	<p>નવસારી મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન દુકાનની જમીન ધારણ કરવાની રીત, કામગીરીની રીત, કચરાના સંગ્રહ અને અગ્નિ સલામતી જવાબદારીઓ અંગે કોઈપણ કાનૂની સ્થિતિ માટે જવાબદાર નથી.</p> <p>આ નોંધણી ફક્ત નવસારી કોર્પોરેશન વિસ્તારમાં પ્લાસ્ટિક કચરાના પર્યાવરણીય રીતે ટકાઉ રિસાયકલિંગની ખાતરી કરવાના હેતુથી જારી કરવામાં આવી છે.</p>		

 દેવ ચૌધરી (I.A.S.)
 કમિશ્નર
 નવસારી મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન

 ક્ષિપ્રા આગ્રે (I.A.S.)
 વહીવટદાર
 નવસારી મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન